

Nr 8

Försvarsutskottets betänkande med anledning av propositionen 1973:1 angående anslag m. m. för budgetåret 1973/74 inom försvarsdepartementets verksamhetsområde.

Inom det militära försvaret och civilförsvaret tillämpas sedan den 1 juli 1972 ett nytt system för planering och budgetering. Övergången till det nya systemet har inneburit en genomgripande ändring av fjärde huvudtitelns utformning. Anslagsindelningen knyter an till systemets indelning i organisatoriska program och produktionsområden. Driftbudgeten disponeras i stort på följande sätt (B G = organisatoriska huvudprogram).

- A. Försvarsdepartementet m. m.
- B. Arméförband
- C. Marinförband
- D. Flygvapenförband
- E. Central och högre regional ledning
- F. Gemensamma myndigheter och funktioner
- G. Civilförsvaret
- H. Övrig verksamhet

I propositionen 1973:1 bilaga 6 (försvarsdepartementet) redovisas under A-H delprogram och förslag till anslag för budgetåret 1973/74. Anslagsindelningen under F och H avviker på några punkter från den indelning som gäller för innevarande budgetår.

– Genom utbrytning ur delprogrammet 5.21 (anslaget F 21) Viss gemensam verksamhet tillkommer ett nytt delprogram (anslag) med benämningen 5.24 (F 24) Anskaffning av fortifikatorisk materiel m. m.

– Medel för biståndsutbildningsnämnden och dess verksamhet anvisas inte längre under anslaget A 2. Vissa nämnder m. m. utan tas i stället upp under ett nytt anslag med benämningen H 9. Bistånds- och katastrof-utbildning.

Anslaget H 5. Vissa åtgärder för rustningsbegränsning och kontroll utgår, eftersom medel för denna verksamhet i fortsättningen beräknas under tredje huvudtiteln.

I detta betänkande behandlas de program och förslag till anslag beträffande vilka Kungl. Maj:t har tagit definitiv ställning i statsverkspropositionen, utom såvitt avser anslagen i avdelningarna A-D och G, anslaget F 21. Viss gemensam verksamhet samt kapitalbudgetens anslag under statens allmänna fastighetsfond. Utskottet kommer att ta ställning till dessa förslag i samband med behandlingen av ramberäkningar och av de program och anslag beträffande vilka nu endast har lämnats preliminära förslag.

Central och högre regional ledning

Verksamheten under huvudprogrammet Central och högre regional ledning redovisas programmässigt uppdelad på resp. delprogram. De centrala staberna utgör var för sig ett delprogram. De högre regionala staberna ingår i delprogrammet Militärområdesstaber m. m. Härtill kommer ytterligare ett delprogram, Krigsorganisation för vissa staber m. m.

1. **Försvarsstaben m. fl. anslag.** Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av ifrågavarande delprogram. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna E 1· E 6 (s. 104—121) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1973/74 anvisar

1. till *Försvarsstaben* ett förslagsanslag av 36 800 000 kr.,
2. till *Arméstaben* ett förslagsanslag av 30 265 000 kr.,
3. till *Marinstaben* ett förslagsanslag av 23 720 000 kr.,
4. till *Flygstaben* ett förslagsanslag av 30 800 000 kr.,
5. till *Militärområdesstaber m. m.* ett förslagsanslag av 120 500 000 kr.,
6. till *Krigsorganisation för vissa staber m. m.: Ledning och förbandsverksamhet* ett förslagsanslag av 12 380 000 kr.

2. **Krigsorganisation för vissa staber m. m.: Materielanskaffning.** Utskottet, som inte har funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av delprogrammet, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten E 7 (s. 119—120 och 122) och hemställer att riksdagen

1. bemyndigar Kungl. Maj:t att medge att beställningar av materiel m. m. för vissa staber får läggas ut inom en kostnadsram av 22 000 000 kr.,
2. till *Krigsorganisation för vissa staber m. m.: Materielanskaffning* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 26 250 000 kr

3. **Central och högre regional ledning: Iståndsättning av befästningar och kaserner.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten E 8 (s. 123 --125) och hemställer

att riksdagen till *Central och högre regional ledning: Iståndsättning av befästningar och kaserner* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 9 910 000 kr.

Gemensamma myndigheter och funktioner

För försvaret gemensamma myndigheter och funktioner har förts samman till ett huvudprogram. Varje myndighet (funktion) utgör ett delprogram.

4. **Försvarets civilförvaltning.** Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av delprogrammet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten F 1 (s. 126-130) och hemställer

att riksdagen till *Försvarets civilförvaltning* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 20 250 000 kr.

5. **Försvarets materielverk.** Kungl. Maj:t har under punkten F 4 (s. 130-138) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga Kungl. Maj:t att vid försvarets materielverk inrätta två ordinarie tjänster med beteckningen p, en för chef för enheten för central planering och en för chef för huvudavdelningen i Karlstad, samt en extra ordinarie tjänst för chef för intendenturenheten inom huvudavdelningen för armémateriel,

2. bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att fr. o. m. budgetåret 1973/74 förnödenheter för fredsutbildningen inom det militära försvaret kontinuerligt får beställas så att vid varje tillfälle en kostnadsram av 250 000 000 kr. inte överskrids,

3. godkänna i propositionen förordad organisationsförändring beträffande central förrådsledning för fortifikatorisk materiel och sjukvårdsmateriel,

4. godkänna att vissa resurser förs över till teleservicebasorganisationen,

5. till Försvarets materielverk för budgetåret 1973/74 anvisa ett förslagsanslag av 244 500 000 kr.

Utskottet. Försvarets materielverk är föremål för omorganisation enligt beslut av 1971 års riksdag (prop. 1971:124, FöU 1971:22, rskr 1971:292). Omorganisationen genomförs i etapper. 1972 års riksdag fastställde materielverkets indelning i huvudavdelningar, vilka – med undantag för huvudavdelningen för administration – fick en provisorisk organisation fr. o. m. den 1 juli 1972.

I propositionen föreslås nu att den provisoriska organisationen avlöses den 1 juli i år av den nya organisationen, som beräknas vara genomförd den 1 juli 1974 utom i de avseenden som betingas av beslutad omlokalisering. De nu aktuella omorganisationsåtgärderna ligger inom ramen för de beslut som har fattats av riksdagen. Det ankommer på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter för organisationsändringarna.

Materielverket har i sin anslagsframställning under detta anslag tagit upp problemet med budgetårsvis avgränsade anslag och diskuterar möjligheterna att balansera betalningsutfallet mellan två budgetår, när det gäller försvarsgrenarnas anslag för materielanskaffning samt forskning och utveckling. Den mest praktiska lösningen bedöms vara en rörlig kredit med vars hjälp effekterna av ändrade förutsättningar i likviditeten kan jämnas ut. Departementschefen är inte f. n. beredd att ta ställning till detta förslag, vilket torde få tolkas så att frågan alltjämt övervägs inom

departementet.

Utskottet vill i detta läge för sin del starkt understryka angelägenheten av att åstadkomma en utjämning i betalningshänseende mellan olika budgetår. Det är uppenbart att behovet av en betalningsutjämning är särskilt framträdande på materielområdet. Inom det militära försvaret anskaffas ju varje år materiel för miljardbelopp och det motiverar enligt utskottets mening att man prövar materielverkets förslag i syfte att uppnå bästa möjliga hushållning med anvisade medel. Vad utskottet har anfört bör ges Kungl. Maj:t till känna.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av delprogrammet.

Med återopande av det anförda tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag och hemställer

att riksdagen

1. bemyndigar Kungl. Maj:t att vid försvarets materielverk inrätta två ordinarie tjänster med beteckningen p, en för chef för enheten för central planering och en för chef för huvudavdelningen i Karlstad, samt en extra ordinarie tjänst för chef för intendenturenheten inom huvudavdelningen för armémateriel,
  2. bemyndigar Kungl. Maj:t att medge att fr. o. m. budgetåret 1973/74 förnödenheter för fredsutbildningen inom det militära försvaret kontinuerligt får beställas så att vid varje tillfälle en kostnadsram av 250 000 000 kr. inte överskrids,
  3. godkänner den i propositionen förordade organisationsförändringen beträffande central förrädsledning för fortifikatorisk materiel och sjukvårdsmateriel,
  4. godkänner att vissa resurser förs över till teleservicebasorganisationen i enlighet med vad departementschefen har förordat,
  5. som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet i det föregående har anfört om utjämning i betalningshänseende mellan olika budgetår.
  6. till *Försvarets materielverk* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 244 500 000 kr.
6. **Försvarets radioanstalt m. fl. anslag.** Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av ifrågavarande delprogram. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna F 6–F 13 (s. 139–159) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1973/74 anvisar
1. till *Försvarets radioanstalt* ett förslagsanslag av 58 400 000 kr.,
  2. till *Värnpliktsverket* ett förslagsanslag av 31 800 000 kr.,
  3. till *Försvarets rationaliseringsinstitut* ett förslagsanslag av 10 910 000 kr.,
  4. till *Försvårshögskolan* ett förslagsanslag av 1 320 000 kr.,
  5. till *Militärhögskolan* ett förslagsanslag av 12 265 000 kr.,

6. till *Försvarets gymnasieskola* ett förslagsanslag av 3 515 000 kr.,
7. till *Intendenturförvaltningsskolan* ett förslagsanslag av 1 075 000 kr.,
8. till *Försvarets brevskola* ett förslagsanslag av 1 470 000 kr.

7. **Krigsarkivet m. fl. anslag.** Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av ifrågavarande delprogram. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna F 15 F 17 (s. 160–167) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1973/74 anvisar

1. till *Krigsarkivet* ett förslagsanslag av 1 915 000 kr.,
2. till *Militärhistoriska museer* ett förslagsanslag av 2 390 000 kr.,
3. till *Försvarsmedicinska forskningsdelegationen* ett förslagsanslag av 3 400 000 kr.

8. **Frivilliga försvarsorganisationer m. m.** Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av delprogrammet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten F 19 (s. 167–169) och hemställer

att riksdagen till *Frivilliga försvarsorganisationer m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 18 350 000 kr.

9. **Insatsberedskap m. m.** Utskottet, som inte har funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av delprogrammet, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten F 20 (s. 169–171) och hemställer

att riksdagen till *Insatsberedskap m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 31 210 000 kr.

10. **Vissa ersättningar m. m. Försvarets hundskola.** Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av ifrågavarande delprogram. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna F 22- F 23 (s. 174–179) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1973/74 anvisar

1. till *Vissa ersättningar m. m.* ett förslagsanslag av 26 490 000 kr.,
2. till *Försvarets hundskola* ett förslagsanslag av 1 000 kr.

11. **Anskaffning av fortifikatorisk materiel m. m.** Kungl. Maj:t har under punkten F 24 (s. 179 -181) föreslagit riksdagen att

1. till Anskaffning av fortifikatorisk materiel m. m. för budgetåret 1973/74 anvisa ett förslagsanslag av 2 840 000 kr.,

2. bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att fortifikatorisk materiel beställs inom en kostnadsram av 12 250 000 kr.

Genom utbrytning av vissa delar ur delprogrammet Viss gemensam verksamhet har tillkommit ett nytt delprogram (anslag) med benämningen 5.24 (F 24) Anskaffning av viss fortifikatorisk materiel m. m. Detta delprogram omfattar borttagande av pansarhinder, anskaffning av fortifikatorisk materiel och vissa fältarbeten.

Utskottet, som inte har funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av det nya delprogrammet, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer

att riksdagen

1. till *Anskaffning av fortifikatorisk materiel m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 2 840 000 kr.,
2. bemyndigar Kungl. Maj:t att medge att fortifikatorisk materiel beställs inom en kostnadsram av 12 250 000 kr.

12. Gemensamma myndigheter m. m.: Iståndsättning av befästningar och kaserner. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten F 25 (s. 181–183) och hemställer

att riksdagen till *Gemensamma myndigheter m. m.: Iståndsättning av befästningar och kaserner* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 3 100 000 kr.

Övrig verksamhet

13. Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar. Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om det psykologiska försvarets mål och uppgifter under krig och krigsfara m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten H 1 (s. 193–195) och hemställer

att riksdagen till *Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 1 155 000 kr.

14. Beredskapsstyrka för FN-tjänst m. fl. anslag. Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av ifrågavarande delprogram. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna H 2–H 4 (s. 195–203) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1973/74 anvisar

1. till *Beredskapsstyrka för FN-tjänst* ett förslagsanslag av 9 000 000 kr.,
2. till *Viss anskaffning för militära anläggningar m. m.* ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.,
3. till *Flygtekniska försöksanstalten* ett förslagsanslag av 4 000 000 kr.

15. Viss signalskyddsmateriel. Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av delprogrammet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten H 5 (s. 203–205) och hemställer

att riksdagen

1. bemyndigar Kungl. Maj:t att medge att viss signalskyddsmateriel beställs inom en kostnadsram av 1 525 000 kr.,
2. till *Viss signalskyddsmateriel* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 1 900 000 kr.

16. **Vissa teleanordningar m. fl. anslag.** Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av ifrågakarande delprogram. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna H 6 -H 8 (s. 205-210) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1973/74 anvisar

1. till *Vissa teleanordningar* ett förslagsanslag av 1 300 000 kr.,
2. till *Hyror m. m. för vissa skyddsrumsanläggningar* ett förslagsanslag av 2 790 000 kr.,
3. till *Identitetsbrickor* ett förslagsanslag av 400 000 kr.

17. **Bistånds- och katastrofutbildning.** Kungl. Maj:t har under punkten H 9 (s. 210-213) föreslagit riksdagen att till Bistånds- och katastrofutbildning för budgetåret 1973/74 anvisa ett förslagsanslag av 5 250 000 kr.

Medel för biståndsutbildningsnämnden och dess verksamhet har hittills anvisats under anslaget A 2. Vissa nämnder m. m. inom utgiftsramen för det militära försvaret. I propositionen föreslås att verksamheten i stället skall redovisas under ett särskilt delprogram (anslag) med benämningen 7.9 (H 9) Bistånds- och katastrofutbildning (jämför FöU 1972:17 s. 63).

Utskottet, som inte har funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om inriktningen av det nya delprogrammet, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer

att riksdagen till *Bistånds- och katastrofutbildning* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 5 250 000 kr.

Försvarets fastighetsfond

18. **Arméförband: Anskaffning av anläggningar m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna III 1-III 3 (s. 218-249) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1973/74 anvisar

1. till *Arméförband: Anskaffning av anläggningar* ett investeringsanslag av 88 000 000 kr.,
2. till *Marinförband: Anskaffning av anläggningar* ett investeringsanslag av 71 000 000 kr.,
3. till *Flygvapenförband: Anskaffning av anläggningar* ett investeringsanslag av 90 500 000 kr.

19. **Central och högre regional ledning: Anskaffning av anläggningar.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten III 4

(s. 250–255) och hemställer

att riksdagen till *Central och högre regional ledning: Anskaffning av anläggningar* för budgetåret 1973/74 anvisar ett investeringsanslag av 23 000 000 kr.

20. Gemensamma myndigheter m. m.: Anskaffning av anläggningar. Gemensamma myndigheter m. m.: Anskaffning av anläggningar för försvarets forskningsanstalt. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna III 5 III 6 (s. 255–262) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1973/74 anvisar

1. till *Gemensamma myndigheter m. m.: Anskaffning av anläggningar* ett investeringsanslag av 15 000 000 kr.,
2. till *Gemensamma myndigheter m. m.: Anskaffning av anläggningar för försvarets forskningsanstalt* ett investeringsanslag av 1 000 kr.

21. Anskaffning av vissa militära anläggningar. Kungl. Maj:ts har under punkten III 7 (s. 263) föreslagit riksdagen att utanför utgiftsramen för det militära försvaret för budgetåret 1973/74 anvisa 400 000 kr. till anskaffning av vissa militära anläggningar.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer

att riksdagen till *Anskaffning av vissa militära anläggningar* för budgetåret 1973/74 anvisar ett investeringsanslag av 400 000 kr.

Diverse kapitalfonder

Statens datamaskinfond: Försvarets delfond

22. Anskaffning av datamaskiner. Utskottet, som inte har funnit anledning till erinran mot vad departementschefen har anfört om anskaffning av datamaskiner, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten IX 1 (s. 264–267) och hemställer

att riksdagen

1. till *Anskaffning av datamaskiner* för budgetåret 1973/74 anvisar ett investeringsanslag av 16 000 000 kr.,
2. medger att datamaskinutrustning beställs till en kostnad av – utöver tidigare medgivet belopp – högst 15 000 000 kr.

Stockholm den 6 mars 1973

På försvarsutskottets vägnar

PER PETERSSON

Närvarande: herrar Petersson i Gäddvik (m), Gustavsson i Eskilstuna (s), Gustafsson i Stenkyrka (c), fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Gustafsson i Uddevalla (s), Öhvall (fp), Glimnér (c), Pettersson i Lund (s), Gustavsson i Nässjö (s), Gernandt (c), Karl Bengtsson i Varberg (fp) och Oskarson (m).

GOTAB 73 3438 S Stockholm 1973